

Factsheet: toegepaste psychologie

Een overzicht van de kern van professionals toegepaste psychologie

Toegepast psycholoog

Deze pagina beschrijft de kern van professionals toegepaste psychologie. Op de volgende pagina lichten we de specifieke kern voor het uitstroomprofiel/differentiatie van de psychodiagnostisch werkende toe.

Kern van het vak

Professionals toegepaste psychologie zijn opgeleid in **het onderzoeken, evalueren en beïnvloeden van gedrag van (groepen) mensen in hun sociale context.**

Cliëntgebonden taken

• Beoordelen van gedrag:

- Voorbereiden, uitvoeren en verwerken van assessments binnen een werkveld overeenkomstig aan de standaarden die in dat werkveld gelden t.a.v. wat een toegepast zelfstandig of onder supervisie mag uitvoeren.
- Inrichten en afnemen psychologisch onderzoek, scores van resultaten, interpreteren gegevens en deze relateren aan de vraagstelling.

• Beïnvloeden van gedrag:

- Advies formuleren op basis van assessment.
- Ontwerpen en uitvoeren van trainingen. Coachen en begeleiden van individuen en groepen bij veranderingsprocessen, keuzevraagstukken, relatievraagstukken en verwerkingsproblematiek.
- Monitoren en evalueren van training of coachingstraject.
- Bijdragen aan ontwikkeling en uitvoering voorlichtingsprogramma's gericht op preventie en psycho-educatie. Vertalen van wetenschappelijke kennis naar de praktijk en deze zodoende toegankelijk maken voor de doelgroep waar de toegepaste psycholoog zich op richt.
- Bieden van individuele psychologische begeleiding en coaching via sociale media (bijvoorbeeld in de vorm van e-coaching).
- Inzetten van psychologisch onderbouwde interventies gericht op commerciële en/of maatschappelijk verantwoorde doelstellingen.
- Uitvoeren hulpverleningstraject en/of adviseren op grond van psychodiagnostisch onderzoek en/of behoefteonderzoek.

• Uitvoeren praktijkgericht onderzoek:

- Zoeken, selecteren, analyseren en presenteren van beschikbare gegevens om een praktijkvraagstuk te verhelderen.
- Afnemen interviews.
- Uitvoeren onderzoek in het kader van het ontwerp en/of de ontwikkeling van een advies, evaluatie, voorlichting, training of ander beroepsproduct.
- Uitvoeren van procesevaluaties.

Onderscheidende meerwaarde

Professionals toegepaste psychologie bewegen zich o.a. tussen sociaal werkers, HRM-professionals, human technology experts en onderwijskundigen. Hun meerwaarde in dit brede veld zit vooral in hun **kennis en vaardigheden op het gebied van (doelgroepgerichte) gedragsverandering, verandering en implementatiekunde.**

Bovenstaande informatie volgt uit het Landelijk Opleidingsprofiel Toegepaste Psychologie uit 2018. Deze informatie lijkt, mede op basis van een vragenlijst onder professionals in de zomer van 2022, niet meer goed aan te sluiten bij het vak van de professional toegepaste psychologie in de praktijk. Op dit moment is een nieuw beroepsprofiel en landelijk opleidingsprofiel in ontwikkeling. Na publicatie hiervan moet deze factsheet daarom worden herzien.

Rol in werkveld

Domeinen

- Werving en selectie
- Training en coaching
- Studiekeuzebegeleiding en marketing
- Een klein deel komt (veelal na aanvullende opleiding en onder voorwaarde van registratie) terecht in:
  - GGZ
  - Jeugdzorg
- Onderwijs¹
- Gehandicaptenzorg¹

Beroepscontext¹

- In of vanuit een (residentiële) instelling / klinische setting
- In of vanuit een (eigen) praktijk
- In de wijk / ambulant

Dienstverband¹

- Veelal in loondienst bij een organisatie of instelling
- Soms ook als zelfstandige / in eigen praktijk

Veelvoorkomende vergoedingsbronnen¹

- Zorgverzekeringswet (Zvw)
- Wet maatschappelijk ondersteuning (Wmo)
- Eigen bijdrage
- Wet langdurige zorg (Wlz)

Taakverdeling & samenwerking

Professionals toegepaste psychologie werken vrijwel altijd in samen met professionals van andere disciplines (bijv. wo-opgeleide (gz-)psychologen, artsen, verpleegkundigen, professionals sociaal werk, HR-professionals).

Veelvoorkomende beroepstitels & functiebenamingen

Assessor, Counselor, Gedragsadviseur, -trainer, -begeleider, -coach, -beoordelaar, Mediator, Preventiemedewerker, Psychodiagnosticus, Psychodiagnostisch werkende (alleen na differentiatie psychodiagnostisch werk of aanvullende scholing), Psychologisch hulpverlener, Voorlichter, Toegepast Psycholoog¹

Register NBTP

Eisen registratie²

- **Lidmaatschap NBTP**
- **Opleiding:** min. (equivalent van) een voltioide hbo-bachelor opleiding Toegepaste Psychologie (240 EC).
- **Werkervaring:** min. 720 uur werkervaring onder supervisie/intervisie binnen min. 12 maanden of een relevante afgeronde vervolgopleiding van 60 EC.
- **Werksetting:** min. 16 uur per week werkzaam als Toegepast Psycholoog (of functie waartoe en TP-diploma toegang geeft).
- **VOG**

Eisen herregistratie (iedere 5 jaar)³

- **Werkervaring:** min. 2.250 uur werkzaam (met max. onderbreking van 2 jaar aaneengesloten).
- **Intervisie/supervisie:** min. 30 PE punten (min. 4 interventie- en/of supervisiesessies per jaar).
- **Bij- en nascholing:** min. 30 punten (waarvan min. 15 geaccrediteerde scholing, max. 15 punten niet-geaccrediteerde scholing).
- **VOG**

Vertegenwoordigende vereniging

Generieke kennisbasis

Cognitieve psychologie

- Perceptie, bewustzijn en aandacht.
- Begrip conceptuele kennis.
- Leerprocessen, geheugen, denken en redeneren, probleem oplossen, beslissen, taal: begrip en productie.

Ontwikkelingspsychologie

- Perceptuele, motorische, cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling tijdens de levensloop.
- Algemene theorieën over nature and nurture van psychologische eigenschappen.
- Ontwikkeling van uitdrukkingsvaardigheden.
- Cognitieve veranderingen tijdens schoolse periode.
- Stromingen in de ontwikkelingspsychologie.
- Ontwikkeling van het zelf en de identiteit.
- Seksesocialisatie.

Sociale arbeid- en organisatiepsychologie

- Loopbaanontwikkeling
- Sociale perceptie: perceptie van personen, attitudes, attributie.
- Inter-groepsprocessen: vooroordelen, inter-groep conflicten, sociale identificatie.
- Kleine-groepsprocessen: normen, leiderschap, besluitvorming, productiviteit.
- Sociale beïnvloeding, onder meer conformiteit en gehoorzaamheid, macht, invloed van meerderheid en minderheid.
- Intieme relaties, interpersoonlijke aantrekkingskracht.
- Cross-culturele psychologie.
- Stromingen/theorie met betrekking tot werkgedrag.
- Structuur en cultuur in de organisatie.
- Werving, selectie en beoordeling.

Persoonlijkheid en motivatie

- Belangrijke benaderingen van emotie, motivatie, het zelf en normale en afwijkende persoonlijkheidsontwikkeling.
- Invloed van genetische en omgevingsfactoren op individuele verschillen.
- Consistentie individuele verschillen over tijd en plaats.
- Invloeden van persoonlijkheid op gedrag, bijv. op gebied van gezondheid, onderwijs, relaties, loopbaankeuzes en competentie.
- Testpsychologie, intelligentie, persoonlijkheid en geslacht, motivatie.

Psychobiologie

- Neurochemie en neurofysiologie van prikkeloverdracht: de structuur en organisatie van het centrale zenuwstelsel, gedragsgenetica, hormonen en gedrag.
- Biologische aspecten van cognitieve functies.
- Evolutionaire verklaringen gedrag.
- Neuropsychologie, (corticale) lokalisatie van functies.

Gezondheidspsychologie en psychopathologie

- Stress, burn-out, coping.
- DSM-classificatie.
- Abnormaal gedrag en bijbehorende behandel-mogelijkheden.

Deze pagina beschrijft de kern van psychodiagnostisch werkende. Deze professionals hebben binnen de hbo-bachelor opleiding toegepaste psychologie de specifieke uitstroomrichting psychodiagnostisch werk gevolgd.

Cliëntgebonden kerntaken⁴

Diagnostiek: voorbereidend, uitvoerend en verwerkend. Uiteenvallend in begeleidingsgerichte diagnostiek, behandelingsgerichte diagnostiek en selectiediagnostiek. De psychodiagnostisch werkende vervult in het kader van de diagnostiek de rollen van onderzoeker, analist, ontwerper, coach en adviseur.

- Het analyseren van de vraagstelling omtrent gedrag naar onderliggende psychologische processen in relatie tot de omgevingscontext.
- Het op een methodische wijze komen tot een probleemstelling en vraagstelling.
- Het inrichten van het psychologisch onderzoek, waarbij zelf een keuze voor methodieken en instrumenten wordt gemaakt.
- Het uitvoeren van het onderzoek, waarbij cliënten een situatie wordt geboden, waarin zij zich gestimuleerd voelen optimaal te presteren en waarbij afname op deskundige wijze plaatsvindt.
- Het interpreteren van de onderzoeksgegevens: het trekken van conclusies uit de verzamelde gegevens, het toetsen van de gestelde hypothesen en de integratie van de resultaten in een vaststelling van de oorzaak van de problematiek.
- Het schriftelijk en mondeling rapporteren van de onderzoeksresultaten aan cliënt en/of opdrachtgever.

Interventie en preventie. Interventie omvat crisisinterventie, training, individuele en groeps gesprekken, counseling, gestructureerde therapie en systeemgerichte interventie. Interventies kunnen betrekking hebben op sociale of communicatieve vaardigheden, stresshantering, leidinggeven, schoolse vaardigheden, cognitieve en neuropsychologische functies.

- Het opzetten, uitvoeren, opvolgen en bijsturen van interventies.
- Het ontwikkelen van een begeleidingsstrategie en deze bespreken met cliënt/opdrachtgever.
- Het uitvoeren, opvolgen, evalueren en bijsturen van de begeleiding.
- Het doen van preventieve diagnostiek; opsporen van risicogedrag, -groepen en -situaties.
- Het signaleren van problemen
- Het organiseren van preventieactiviteiten, zoals voordrachten, voorlichting en training.

Rapporteren, adviseren en doorverwijzen.

- Het bespreken van de uitkomsten van het onderzoek met de cliënt
- Het opstellen van een schriftelijke onderzoeksrapportage.
- Het adviseren van mogelijke oplossingen op basis van de onderzoeksresultaten. Hierbij samen met de cliënt verschillende mogelijkheden afwegen en zoeken naar haalbare oplossingen.
- Het doorverwijzen naar deskundigen.

Registratie Psychodiagnostisch Werkende (Registerplein)

Eisen registratie Plus⁵

- **Opleiding:**
  - Hbo psychologisch medewerker van voormalige NIP-opleiding
  - Hbo PDW aan de Academie Mens Arbeid te Deventer
  - Assistent psychologie AIP (Belgie)
  - Hbo Toegepaste Psychologie
  - Master Psychologie met BAPD
- **VOG NP**
- **Uittreksel KvK** indien als ZZP-er werkzaam

Eisen registratie Plus met aantekening psychodiagnostiek⁵

- **Opleiding:**
  - Hbo Toegepaste Psychologie met differentiatie Psychodiagnostisch Werk (aangeboden door Hanzehogeschool Groningen en Saxion Hogeschool te Deventer)
  - Hbo PDW aan de Academie Mens Arbeid te Deventer
  - Hbo Toegepaste Psychologie Saxion (gestart t/tm studiejaar 2015/2016), na schooljaar 2015/2016 enkel nog Gezondheidspsychologie
  - Hbo Toegepaste Psychologie LOI i.c.m. LOI PPA-I en PPA-II
- **VOG NP**
- **Uittreksel KvK** indien als ZZP-er werkzaam

Eisen herregistratie Plus (iedere 5 jaar)⁵

- **Werkervaring:** min. 2.080 uur in functie waarin hoofdbestanddeel psychodiagnostisch werk is en is momenteel als zodanig werkzaam
- **VOG NP**
- **Uittreksel KvK** indien als ZZP-er werkzaam
- **Deskundigheidsbevordering:** 120 punten, waarvan:
  - Min. 50 punten geaccrediteerde deskundigheidsbevordering
  - Reflectie (geen minimum)
  - Overige deskundigheidsbevordering (geen minimum)

Mbo 4, havo, vwo (NLQF 4)

Associate degree (NLQF 5)

Toegepaste Psychologie

Hbo-bachelor (NLQF 6)

Opleidingsnaam ⁶	Hogeschool ⁶	Gemiddeld aantal gediplomeerden per jaar (2016-2020) ⁷
Toegepaste Psychologie	HSL, Saxion, LOI*, NTI*, Hanze, HAN, HvA, NCOI*, Fontys, Capabel*, Da Vinci*	802 (excl. LOI/NTI/NCOI/Capabel/Da Vinci)

Post-hbo-bachelor

Opleidingsnaam
Cognitief Gedragstherapeutisch Werker VGct
Ggz-agoog
POH-GGZ
Systeemtherapeutisch Werker NVRG

Studiebelasting

Duur: 4 jaar
EC: 240

Afstudeerrichtingen

Hogeschool Leiden biedt 4 afstudeerrichtingen⁸ aan:

- Sociale Veiligheid
- Arbeid & Organisatie
- Sociale Innovatie
- Levensloop

Hogeschool Saxion biedt 3 uitstroomprofielen⁹ aan:

- Gezondheidspsychologie (hieronder valt psychodiagnostisch werk)
- Gedrag & Technologie
- Arbeids- en organisatiepsychologie

Hanzehogeschool Groningen biedt 5 specialiseroutes¹⁰ aan:

- Arbeid & Organisatie
- Arbeid & Gezondheid
- Jeugd (hieronder valt psychodiagnostisch werk)
- Healthy Ageing
- Duurzame Samenleving

Hbo-master (NLQF 7)

Opleidingsnaam ⁶	Hogeschool ⁶	Gemiddeld aantal gediplomeerden per jaar (2016-2020) ⁷
Niet specifieke hbo-master opleidingen voor Toegepaste Psychologie, maar wel toegankelijk met bachelor Toegepaste Psychologie		
Contextuele benadering	CHE	18
Forensisch Sociale Professional	HU	8
Jeugdzorg	HSL	17
Toegepaste Psychologie voor Professionals	NCOI	Geen informatie

Post-hbo-master

Opleidingsnaam
Systeemtherapeut NVRG

Bronnen

De informatie opgenomen in de factsheet volgt in de basis uit het landelijk opleidingsprofiel: [Landelijk Opleidingsprofiel Toegepaste Psychologie, 2018](#). Voor deze inhoud gebruiken we geen genummerde bronverwijzing op de factsheet.

Waar de inhoud is aangevuld met informatie uit andere bronnen gebruiken we genummerde bronverwijzing op de factsheet:

1. De **resultaten van de vragenlijst**. In de zomer van 2022 stond bij verschillende (beroeps)verenigingen en organisaties* een vragenlijst uit om de inhoud van de factsheets te toetsen en aan te vullen.
2. [Registratie eisen NBTP](#), geraadpleegd mei 2022
3. [Werkervaring herregistratie NBTP](#), geraadpleegd mei 2022
4. [Competentieprofiel Psychodiagnostisch Werkende, 2018](#)
5. [Registratiereglement Register Psychodiagnostisch Werkenden Registerplein, versie mei 2021](#)
6. [Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs \(CROHO\)](#), geraadpleegd mei 2022
7. [Voorlopige aantallen gediplomeerden hbo 2017-2021](#), Dienst Uitvoering Onderwijs, 15 maart 2022
8. [Hogeschool Leiden – Toegepaste Psychologie – Afstudeerrichtingen](#), geraadpleegd mei 2022
9. [Hogeschool Saxion – Toegepaste Psychologie](#), geraadpleegd mei 2022
10. [Hanzehogeschool Groningen – Toegepaste Psychologie](#), geraadpleegd mei 2022

Let op: Er is geen beroepscompetentieprofiel beschikbaar voor de toegepast psycholoog. Deze is wel in ontwikkeling.